СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 76. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 2-го квітня 1947. — No. 76. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, April 2, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ — П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПЛЯНИ АМЕРИКАНСЬКОГО КРЕМЛЯ ПРОТИ ДОКТРИНИ ТРУМАНА

За звідомленням Сіднія Шалета, вашингтонського кореспондента щоденника Ню Йорк Таймс, відбуло свої тайні наради Політбюро Комуністичної Партії Злучених Держав ще 12 березня, щоб скласти пляни, як протидіяти замислам президента Трумана для спинення большевизму. Засідання відбулося в американськім Кремлю, що находиться під ч. 35 Іст при 12 вулиці в Ню Йорку. Є це 9-поверховий будинок, в якому на найвищому поверсі відбуває засідання екзекутива Комуністичної Партії, а на інших поверхах приміщені різні бюра і редакції таких щоденників, як Дейлі Воркер, або Морген Фрайгайт. Мабуть для перешкодження комуністичним плянам президент Труман видав розпорядок 22 березня, щоб з урядової служби усунути всіх комуністів і їх попутчиків, які використовували своє становище для передавання до відома Кремлеві тайних урядових вістей, заки ще американські дипломати їх дістали. Рішення американського Політбюра подано негайно до відома окружних комітетів Комуністичної Партії й тому комуністи вже переводять ці рішення в практиці. Вони обіймають 9 головних точок, як: кампанія проти Федерального Фюра Інвестигацій; наказ комуністичним фронтовим організаціям стати в обороні Айслера; кампанія за придбання нових членів; вічева кампанія в місяці травні за спротив проти робітничих законопроектів у конгресі; переведення загального одноденного страйку; недопущення до переведення законопроектів для приборкання комуністичної війни нервів і т. п.

ВОЛЕС: ПОЛІТИКА ТРУМАНА ЗАГРОЖУЄ МИРОВІ.

„Швидше чи пізніше програма Трумана безумовної помочі для просоветських країн обеднає світ проти Америки і розібе саму Америку на частини" — оце тема промови, яку виголосив бувший секретар торгівлі Генрі Волес на масовім вічу в Медисон Сквер Гарден у Ню Йорку в понеділок 31 березня. Він теж сказав, що кампанія проти комунізму й ігнорування Обеднаних Держав Америкою доведе до війни і жадав, щоб Америка дала допомогу голодуючій Польщі, Італії, Югославії, Україні й Білорусі. Він обіцяв теж скритикувати Росію, якщо вона зробить щось злого. Еліот Рузвелт остерігав Америку перед репресіями проти комунізму, бо це якраз причиняється до поширення комунізму, як твердив промовець.

РОСІЮ МОЖНА РОЗЗБРОЇТИ СТРАХОМ ПЕРЕД БОМБОЮ — КОНГРЕСМЕН КРОФОРД.

Конгресмен Фред Л. Крокфорд з Мишиген піддав думку перед комісією закордонних справ палати, щоб Росію приневолити до роззброєння атомовою бомбою, навіть, як би це мало викликати війну. Коли Крофорд піддав думку, щоб домагатися розброєння Греції, член комісії Роберт Б. Чиперфілд поставив до нього запит: „Як можна це зробити, коли Росія загрожує Греції?" На це відповів Крофорд: „Ми повинні почати від Росії, а не від Греції".

ПРИПИСУЮТЬ СТЕЙТОВОМУ ДИРЕКТОРОВІ ВИНУ ЗА КАТАСТРОФУ В ШАХТІ.

Роберт М. Медил, директор шахт і мінералів стейту Ілиной, є відповідальний за катастрофу в копальні вугілля в Сентралія, як це твердить стейтовий контролер майн Дрискол Скенлан. Він каже, що він подав на час звідомлення власникам шахти і стейтовому директорові про небезпечний стан закопу ч. 5 в Сентралії, в якому опісля згинуло 111 шахтарів внаслідок вибуху газів. Губернатор стейту Ілиной Двайт Г. Грін настановив спеціяльну слідчу комісію для ствердження причин катастрофи і для устійнення відповідальности. Комісія вже почала урядування.

ПІДПРИЄМСТВО ПУЛМАНА ПРОДАНЕ СПІЛЦІ ЗАЛІЗНИЦЬ.

Від сімох літ ішов спір над правом купна підприємства виробу спальних возів, званого під іменем Пулмана. Щойно в понеділок 31 березня Найвищий Суд Злучених Держав видав рішення, що купно цього підприємства спілкою 46 залізничих підприємств є важне. Спір ішов між трьома компаніями, які хотіли викупити уділи підприємства Пулмана. При купні Пулмана заплачено $75,000,000. Спір почався ще в липні 1940 р.

ДОЛАРА ДЕННО НА УТРИМАННА БОСЯКІВ.

Губернатор стейту Ню Йорк підписав законопроєкт з уповаженням для стейтового департаменту вязниць видавати по одному доларові денно на утримання босяків, які попадуть під опіку стейту. Досі стейт видавав на босяків по 60 центів денно. Це знак, як дорожіють життєві кошти.

Ванденберг піддає під контролю більшости Обеднаних Держав американську допомогу Греції

Сенатор Артур Г. Ванденберг, предсідник сенатської комісії для закордонних відносин, несподівано зголосив важну поправку до законопроекту в справі допомоги Греції й Туреччині. Він піддає думку, щоб Обеднані Держави більшістю голосів у Раді Безпеки або в Асамблеї перейняли під свою контролю допомогу, яку Злучені Держави дадуть Греції й Туреччині для стримання походу комунізму. Допомогу може теж стримати самий уряд Греції або Туреччини, коли такий уряд буде репрезентувати волю більшості народу в згаданих країнах. Самий президент Злучених Держав може стримати цю допомогу частинно або в цілості. — Плян Ванденберга обрахований на виключення права вета збоку однієї держави.

ОСТОРОГА З БРАЗИЛІЇ ПЕРЕД НЕМИНУЧОЮ ТРЕТЬОЮ ВІЙНОЮ.

Бразилія мусить приготовлятися до неминучої третьої світової війни — таку осторогу оприлюднив бувший міністер війни, а тепер сенатор Бразилії Ґоес Монтейро, як сповіщає спеціяльна кореспонденція Ню Йорк Таймсу з Ріо де Жанейро. Монтейро сказав це кореспондентові по телефоні з Монтевідео, де він перебуває на наглій нараді дорадчого комітету для оборони континенту. Він візвав Бразилію до використання всіх природних багатств для оборони країни. Всі знаки вказують на третю війну, і лише атомова бомба її відложила — оце переконання сенатора Монтейра. Він покликається при тім на осторогу президента Трумана, коли той згадував про конечність ратування цивілізації.

Федерація Праці на острові Кубі розпочала кампанію за чистку юній з комуністичних урядовців, які позахоплювали підступно становища, звідомляє інший кореспондент Таймса.

СТАЛІН ВИМОРЮЄ ГОЛОДОМ УКРАЇНУ

ТИСЯЧІ ВИПАДКІВ СМЕРТИ З ГОЛОДУ. УКРАЇНСЬКЕ ЗБІЖЖЯ СТАЛІН ПРОПОНУЄ АНГЛІЇ. УНРРА ПЕРЕСТАЛА ПОСИЛАТИ ДОПОМОГУ. МАСОВИЙ ВИРІЗ ХУДОБИ. ЗАЛІЗНА ЗАСЛОНА НА ЗАКРИТТЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ В УКРАЇНІ.

Париж, 29. березня. (АП). — Перед кількома днями виявилося, що Сталін в розмові з британським міністром закордонних справ Бевином пропонував Англії висилку збіжжя „для поліпшення харчового положення Великої Британії". Сьогодні Асошіейтед Прес повідомляє з Парижа на підставі достовірних інформативних джерел, особисто познайомлених з відносинами в Советському Союзі в 1947 р., що протягом останніх тижнів в Україні та в трьох інших областях тисячі селянів вмерли з голоду. Крім України голод охоплює райони долішньої і горішньої Волги та західного Сибріу, де є теж багато українських переселенців. Ці інформації покриваються теж з офіціяльними советськими твердженнями. А. А. Андреєв заявив на пленумі ЦК ком. партії в Москві 7-го березня, що харчове положення в країні є дуже серіозне та означало б великий голод, „якщо не було б советської влади". Виявляється, що продукція картопель в Совсоюзі в цьому році була нища, ніж перед війною. Незважаючи на слабий врожай внаслідок посухи, большевицька влада відібрала від селян все збіжжя, бо здача відбувалася на підставі минулорічного плану. Вже на початку цего року радикально зменшено приділи хліба, дарма, що большевики обіцяли знести пайкування. Протягом зими в цілому Союзі вирізано приблизно одну третю частину худоби, якої після війни вже і так не залишилося багато. Худобу треба було вирізати, бо була б поздихала з браку паші, як теж для прохарчування населення. Положення ще погіршилося тому, що УНРРА з кінцем зими перестала довозити допомогу містам України, головно в Донбасі. Чистками і голодом Москва продовжує винищувати населення України. Щоб закрити ці свої злочини, вони відгородили Україну від світа залізною заслоною. Американські знавці стверджують, що Советський Союз не хоче погодитися на міжнародню контролю атомової бомби насамперед зі страху, що провірочна комісія найшла б в Союзі мільйони людей в концентраційних таборах, на каторжних роботах і по тюрмах.

НА ШЛЯХУ ДО РОЗВЯЗКИ ПРОБЛЕМИ СКИТАЛЬНИКІВ В ЕВРОПІ. ВИНАЙМЛЕНО ДВА ПАРОПЛАВИ ДЛЯ ЇХ ПЕРЕВОЗУ ДО ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇН; ОГАНІЗУЄТЬСЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДО ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ.

Франкфурт над Майном, 30. березня. — Міжурядовий Комітет для Скитальників та УНРРА повідомили про два більші плани в цьому році в намаганні розвязати проблему скитальників в західних окупаційних зонах. Еліот Ширк, шеф Комітету на американську зону, повідомив про винайплення за посередництвом американської армії двох кораблів, якими будуть перевезені 1000 родин скитальників до Бразилії і 5,000 родин до Венесуелі, разом біля 30,000 осіб. Переселення до Бразилії почнеться вже 1-го травня. Планується винайм ще одного корабля, що перевезе 1,500 скитальників до Канади. УНРРА зі свого боку повідомляє, що незалежно від переселенчої акції, понад 50 відсотків зі загальної кількости 250,000 польських скитальників в західних зонах Австрії та Італії вернеться додому в тягу нової репатріяційної акції. На ці самогубчі заміри польських скитальників — згідно з повідомленнями членів польської репатріяційної комісії — мала вплинути загальна депресія скитальників, непевність майбутнього після розвязання УНРРА; рішення британського військового управління, що всі працездатні скитальники будуть включені в загальний німецький господарський процес та „довіря", що його мали набрати деякі польські скитальники до варшавського уряду після проголошення амнестії.

Крім того канадський уряд студіює план набору більшої кількости скитальників для робіт в промислі та інших спеціяльностях. Німеччину обїжджає ще теж французька урядова місія, як теж інші країни висловили свою готовість і бажання прийняти відповідну кількість робітників-скитальників, головно українців, балтийців і поляків. Головна квартира американської армії в Европі повідомила, що в її зоні є 366,053 скитальників в таборах, які одержують допомогу Обеднаних Держав, а 166,009 скитальників живуть в цій зоні поза таборами. В таборах по національностям є 124,453 жидів, 113,122 поляків, 53,000 українців, 43,178 литовців, 14,308 естонців, 7,689 росіянів, 5,388 югославян, 10,771 бездержавних та деяка кількість західно-европейських громадян.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ШПИГУНИ В УНРРА.

Лондон, 31. березня. — Генерал-сер Фредерік Е. Морган, бувший шеф УНРРА в Німеччині, заявив сьогодні, що УНРРА в усіх своїх відділах була і, правдоподібно залишається, просякнена великою масою большевицьких шпигів. Ген. Морган заявив, що сотні большевицьких агентів займали чолові пости в цій допомоговій організації, змінюючи щораз свою тактику і терен свого діяння за кожним разом, як тільки американська і британська військова контррозвідка попадала на їх слід. Він теж назвав поіменно деяких організаторів і керівників большевицьких шпигунських ячейок в рямках УНРРА в Німеччині та інших країнах, між ін. Михаїла Мечякова, Мохаїла Бурінского, Івана Ілющенка та інших. Генерал заявив, що НКВД наставляє своїх шпигунів в усіх агенціях і відділах УНРРА, від найвищих почніваючи, а на найнищих урядниках кінчаючи. Завданням цих шпигунів, твердить генерал, є: 1. сіяти невдоволення між скитальниками та наставляти їх проти західних союзників; 2. Стверджувати ідентичність скитальників та довідуватись про їх рідних, які залишились дома і 3. здобувати всілякі військові інформації від західних союзників. При цьому ведеться теж всіляку іншу „політику" та точно виконується інструкції Москви. Свого часу генерал звертав увагу на цей факт головного директора УНРРА Ля Ґвардії, але той домагався доказів та подання джерела цих інформацій.

КОНФЕРЕНЦІЯ У МОСКВІ

РІШУЧА ПОСТАВА МАРШАЛА ПРОТИ СОВЕТСЬКИХ „УЛЬТИМАТІВ". Справа кордонів Німеччини; Чотири пункти Бевина.

Москва, 31 березня. — Секретар Стейту ген. Моршал на сьогоднішній сесії Ради закордонних міністрів з цілою рішучістю відкинув советський „ультимат", щоби Німеччина платила большевикам воєнні відшкодування з біжучої продукції, подібно як теж домагання Франції до німецького вугілля, як передумову підписання мирового договору. „Ми ніколи не зможемо дійти до порозуміння на базі ультиматів, чи неуступчивого становища" — говорив ген. Маршал. В своїй найгострішій досі промові Маршал видвигнув теж справу східних кордонів Німеччини, говорячи про „частину німецьких земель, віддану в Потсдамі під управління Польщі". Потсдамський договір Маршал називає „паперовим договором", бо Совети його не респектують, головно як іде про економічне обеднання Німеччини. Заява Маршала викликала сильну реакцію Молотова, який з черги заявив, що без задоволення советських репараційних домагань не можна буде досягнути жодного порозуміння. Молотов дальше заявив, що теперішні східні кордони Німеччини Советський Союз вважає за постійні. Він гостро виступав проти американсько-британської політики в Німеччині, головно проти економічної злуки обидвох зон, домагаючись її уневажнення. Британський міністер Бевин зі свого боку видвигнув „чотири пункти", як базу для економічного обеднання всіх зон Німеччини. 1. Свобода рухів по всій Німеччині; 2. Експорт німецьких продуктів повинен покривати імпорт; 3. Загострення адміністраційних видатків в минулому, теперішньому і майбутньому та 4. Створення німецьких центральних адміністративних агенцій. Міністер Бевин піддержує становище Маршала проти советських домагань відшкодування та проти французьких претенсій до німецького вугілля.

ФРАНЦІЯ ПІДДЕРЖУЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛАН ПОЧВІРНОГО ДОГОВОРУ.

Москва, 31 березня. — Французький міністер закордонних справ Бідо в розмові з кореспондентом Ню Йорк Таймсу заявився за американським планом довгореченцевого договору чотирьох великодержав, що мав би на меті гарантувати постійне розброєння Німеччини і тим самим вдержання миру в Европі.

НЕЯСНЕ СТАНОВИЩЕ СОВЕТІВ ДО БРИТАНСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ.

Москва, 31 березня. — До запропонованого свого часу британським урядом продовження і поширення британсько-советського договору Совети дальше зберігають неясне становище. Сталін в пресовому інтерв'ю був поставився прихильно до цеї пропозиції, хоча і з „деякими застереженнями", проте дальші розмови на цю тему між британськими та советськими дипломатами не внесли в справу нічого нового, ані її не вияснили.

ТІТО БАЧИТЬ АМЕРИКАНСЬКУ „ІМПЕРІЯЛІСТИЧНУ КОНТРАБАНДУ" В ГРЕЦІЇ.

Београд, 31 березня. — Югославський червоний диктатор Тіто заявив сьогодні на спільній сесії парляменту, що Греція перемінилася в імперіялістичну базу Злучених Держав і Великої Британії і тим самим в поважну загрозу мира на Балканах. Американську допомогу Греції Тіто назвав „імперіялістичною контрабандою".

ГЕН. ФРАНКО СТВОРИВ РЕГЕНЦІЙНУ РАДУ.

Мадрид, 31 березня. — В річницю закінчення громадянської війни в Еспанії ген. Франсіско Франко проголосив сьогодні звернення до народу та декрет, яким встановляється Регенційну Раду під його керівництвом і яка перебрала б владу та іменувала б наступника Франка на пості голови держави, якщо Франко з будьяких причин перестав би виконувати ці обовязки. В декреті називається Еспанію королівством, а наступник Франка має бути „королівської крови". В склад Регенційної Ради входять м. ін. примас Еспанії, президент парляменту, президент найвищого суду та інші представники найвищих державних і суспільних установ.

АМЕРИКА ПРОТИ ПОШИРЮВАННЯ КОМУНІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 31 березня. — Американський представник в Контрольній Раді Союзників в Німеччині рішучо відкинув сьогодні советську пропозицію вільного пресового обміну між поодинокими зонами, на яку в міжчасі погодилися Англія і Франція.

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ ВУГЛЕКОПІВ У НІМЕЧЧИНІ.

Ессен, Німеччина, 31 березня. — 300,000 німецьких вуглекопів в Руршині грозять страйком, домагаючись збільшення харчових приділів для їх родин. Британці обмежили пасажирський рух в своїй зоні на 75% і використовують залізниці на доставу харчів з Бремен та Гамбурґу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РУХ ПРОТИ КОМУНІСТІВ, А НЕ ПРОТИ РОБІТНИКІВ!

Проти-комуністична кампанія в Америці ведеться проти пятої колумни, проти ворога цеї країни та її ідеалів і так, а не інакше треба її розуміти. Що так є, знають добре й самі комуністи, але їм треба це інакше представляти і тому кажуть, що це кампанія проти-робітництва, проти робітничих юній.

Як відомо, подавляюча більшість американських українців — це робітництво, що стоїть осторонь комуністичної зарази. Тільки мала частина впала жертвою комуністичної дурійки, прикрашеної тепер ще й „возєднанням" українських земель та тим подібним. Звертаємо увагу, що комуністи будуть тепер пробувати баламутити робітничий загал, а тим самим й українських робітників, реакцією, „ловами на відьми" й „американським Ґестапо" і так „вияснятп" цю чистку в уряді, що її завданням провірка лояльности урядовців. Комуністи, як легко догадатись, добре знають, скільки то ще є „товаришів" на урядових становищах, де вони за американські гроші служать Кремлеві, а не Вашинґтонові. Тих фарбованих лисів готові тепер вигнати. Що більше: Їх готові повиганяти теж і з передових становищ у юніях, на які вони вдерлися підступом при помочі галасливої і не перебираючої у засобах комуністичної меншини. Отсе є ці наслідки, які готові бути вислідом проти-комуністичної кампанії, що тепер зачалась.

Комуністи побачили, що теперішня проти-комуністична кампанія це не жарти. Тому саме вже від довшого часу готовляться до „самооборони". Значить, що робітництво буде знов свідком нових „масових" протестів „робітництва", тепер уже звернених проти уряду, конгресу та усіх тих, що не бажають мати Америку тоталітарною, НКВД і таким ладом, як є в Советах. Памятаймо, що комуністи не будуть казати, що це є кампанія проти зрадників країни, а тільки будуть голосити, а то вже голосять, що це кампанія проти робітництва, яка має на меті позбавити робітництво набутих ним прав і т. п. Певно, в Америці не бракує і таких реакційних елементів, що дійсно бажали б розвязання робітничих юній та позбавлення робітництва набутих прав. З такими елементами треба боротись, що й робить усе поступове американське громадянство. Та боротьба з комуністичною язвою це щось інше. Таку боротьбу повинно повитати усе демократичне робітництво, що стільки натерпілось від комуністичного босування у юніях. Зокрема повинні радіти українські робітники, що бодай тут добивається комуністичну ґидру, що спричинила стільки нещастя українському народові. Український робітник мусить теж памятати, що поширення комунізму в Америці, це удар в Америку та рівночасно в країну його батьків, яка не мала б багато надії на визволення, коли б ще й така велика, багата та сильна Америка піддалась Кремлеві.

Нафта й оборона країни

Деякі пресові агенції подали довгі новинки про „чудесний" новий винахід в ділянці промислу, а це про переміну вугілля на газ, нафтовий олій, газоліну й алькоголь. Йшло не так про само відкриття, як про практичне його застосування підприємством Питсбург Консолідейшен Кол Компані, яке вважається за найбільше підприємство експлоатації вугілля в світі. З цею компанією співпрацює Стандард Ойл Компані, тобто найбагатша компанія для експлоатації нафти. Отже сміло можна сказати, що це промисловий гігант, якому не дорівнює ніхто другий у світі. Має бути побудована фабрика виробу згаданих продуктів коштом 120,000,000 долярів, одначе перша її будівля має стати шойно в 1949 році у віддалі 25 миль від Питсбурга, у стейті Пенсилвенії.

Деякі газети змісця пояснили, що тут іде про розвязання такого важливого питання, як оборона держави, до чого необхідна тепер нафта і продукти, які виробляють з нафти, тобто газоліна, олій для топлива, газ, топливо дізеля, й інші подібні матеріяли. Сказано було теж при цій нагоді, що цею справою заінтересувався федеральний уряд і для удосконалення винаходу видав досі 17,250,000. Для вияснення, чому федеральний уряд заінтересувався цею справою, згадують звіт спеціяльної комісії палати репрезентантів, якої голова, Клеренс Ф. Лі, перед трьома місяцями заявив, що припаси нафти в нашому краю є доволі непевні й тому уряд повинен скласти свою політику для забезпечення нафтових припасів.

Того самого дня, коли наспіли вісті про „чудесний винахід", відбувалася конвенція нафтових інженерів у Лос Анджелес, в стейті Каліфорнії і там обговорено широко способи, як зберегти припаси нафти для потреб Америки. Між іншими один з провідних знавців нафтового діла, Артур А. Кортис, звернув увагу, що на випадок війни Злученим Державам не стане нафтових продуктів по мільйоні барилок денно й тому вона буде здана на постачання нафтового олію з країн Південної Америки. При цій нагоді він сказав, що приватні підприємства із Злучених Держав поширили свої впливи на південно-американські республики і там помагають уже укладати закони для експлоатації нафтових джерел в порозумінні зо Злученими Державами. Виявилося теж, що департамент флоти поробив старання для експлоатації нафтових джерел у Пойнт Барров, на Аласці. Обраховують, що в південно-американських країнах находяться нафтові багатства десять біліонів барилок, головно у Венесуелі й у Перу. Скоро лише будуть наладнані місцеві закони в тих країнах, то нафтові підприємці зі Стейтів готові інвестувати стоміліонів долярів у самому Перу для експлоатації тамошніх нафтових піль упродовж десяти літ. З цих джерел надіються дістати цілий біліон барилок.

Оці вісті про конечність шукання нафтових джерел в країнах поза Злученими Державами вказують, що постачання нафти на випадок війни є першокласної ваги. Про це знають бувші вояки, які були свідком різних полетів американських літаків. Знає теж населення Злучених Держав, коли під час війни воно не могло дістати на топливо нафтового олію, а власники авт не могли за добрі гроші дістати доволі газоліни.

Несподіванкою є одначе вістка про можливість недостачі нафтових припасів у самих Стейтах, які досі вважалися за невичерпаний нафтовий резервуар. Сенатська слідча нафтова комісія, на чолі якої стоїть сен. Джозеф С. Малоні, ясніше заговорила про цю недостачу ніж палатна комісія, бо заявила, що навіть при відкритті нових нафтових джерел у Стейтах, вже від цілих десяти літ помітне є зменшування припасів нафти, в тому часі, коли запотребування нафти росте з року на рік з-огляду на велику експанзію американського промислу у всіх напрямках. Департамент стейту прийшов до висновку, що з тими нафтовими джерелами, які нам досі знані, Злучені Держави відчують справжній брак нафти вже впродовж найближчих 20 літ. Приватні нафтові підприємства не годяться з поглядом уряду і вказують на це, що уряд вже від довгих літ страшить населення недостачею нафти і за кожним разом каже, що нафта вичерпається впродовж 20 літ. Ці підприємства твердять, що уряд не бере в рахубу природного газу, який можна перемінити на нафтовий олій, а потім на газоліну.

Коли уряд остерігає перед можливістю недостачі нафти на випадок війни, то він може швидше це знати ніж приватні нафтові підприємці. Новітня війна не може обмежитися, навіть на випадок оборони, до самої оборони території Злучених Держав. Американські кораблі й літаки мусять бути розіслані по цілому світі. Вони потребуватимуть нафти й газоліни на топливо. Для постачання мусять бути заложені резерви в різних країнах світу. Оце й причини, чому Америка так завзято обороняє незалежність Ірану перед Советами. Там велитенські нафтові поля, з яких можна буде вивозити нафту для потреб боєвих сил, які матимуть базу на Близькому й Середному Сході й на Тихому Океані біля берегів Азії.

Новий винахід, чи там нова фабрика для перерібки вугілля на нафтовий олій і інші згадані продукти певно причиняться до посилення переконання, що Америці не бракне найважнішого матеріялу, коли б так наспіла конечність оборони країни збройними силами. Тому й легко розуміти, чому преса так широко розписується про нові заводи в околиці Питсбурга саме в теперішньому неспокійному моменті.

Соціяльно-економічні противенства в колективному господарстві СРСР.

(Надіслане з Европи для „Свободи").

(Докінчення).

Передбачування „Економіста" було вірне.

Заграниця недописала, відбудова отже сільського колективного господарства в большевицькій Росії була здана на власні сили. Щоби це осягнути, треба було розпочати від усунення всяких надужить в колгоспах та від знищення індивідуалістичних тенденцій у них. Уряд розпочав гостру боротьбу проти цих нарушень уставу колгоспів. Постанова Ради міністрів СССР і ЦК ВКП(б) з 19. вересня 1946 р. немилосерно розкриває всі справи в колгоспах та виступає з найгострішими мірами проти надужить.

Постанова вказує перш усього на неймовірне збільшення адміністраційного апарату в колгоспах, яке не стоїть у пропорції до їх велилини,а просто робилося з единою метою, щоби протегованим людям давати легку наживу. Далі постанова розкриває незаконне приділювання людям трудоднів, які не давали в дійсності ніякої колгоспної праці та марнотратство грошових засобів на адміністраційні цілі. Наслідком цього став в колгоспах великий брак рільних робітників, коли між тим в адміністрації сиділи люди прото бездільно та діставали більшу платню як продуктивні робітники. Далі. Голови колгоспів дуже часто веліли видавати членам колгоспів натуралії без заплати за них і без відроблення їх. Нарешті всякі адміністратори, за різну працю для них, яку виконували задармо колгоспні селяни (репаратура домів, рубання дров, ладункові праці і т. д.) призначуючи окремо трудодні і їх зараховувала колгоспам. Дуже важно теж, що всякі ремісники як кравці, шевці, фризієри та інші, удержуються коштом колгоспів, коли вони повинні удержуватися з оплат членів колгоспів за поодинокі роботи.

Постанова розкриває далі самовільне привласнювання членами колгоспів колгоспної землі, не зважаючи на те, що проти цього виступав як найостріше державний закон з 27. травня 1939, про який далі буде в нас мова. Приватні парцелі колгоспних селян постепенно збільшається за згодою або й без неї колгоспних голов. Колгоспну землю привласнюють собі теж члени адміністраційного апарату.

Постанова розкриває теж різні надужиття що їх допускаються поодинокі урядовці та функціонарі, які кажуть собі задурно або на фіктивні квіти видавати собі колгоспами худобу, хліб, овочі, мясо, молоко, мід та всякі сільськогосподарські продукти які вони, без найменшого сорому привикли просто красти.

Нарешті постанова виступає проти фактичного усування колгоспних селян від усякої участи в адміністрації колгоспами наслідком того, що не скликується ніяких загальних зборів членів колгоспів, що колгоспні селяни не вибирають голов і функціонарів колгоспів, бо їх просто іменує партія або державна влада.

Щоби всім цим надужиттям покласти край рада міністрів і ЦК партії видали такі міри:

Керівники партійних організацій і державної влади мусять зредукувати адміністраційний апарат колгоспів та видатки на адміністрацію ними до належної норми і то впродовж двох місяців. Вони мали теж найдалі до 15. XI. 1946 перевезти ревізію ґрунтових книг колгоспів і на підставі них відібрати всі нарізки колгоспної землі, доконані селянами та повернути їх назад на власність колгоспів. Вони мають нарешті своїм обовязком розслідити крадежі й грабунки колгоспного добра та назад повернути їх колгоспам.

Постанова звертає вкінці особливу уваву на відновлення большевицьких основ адміністрації колгоспами. Вона підкреслює, що всякі відступлення від політики партії та уряду слід уважати державноворожими діями а винуватих слід віддатати як кримінальних злочинців під суд.

Щоби упоратися з надужиттям в колгоспах, уряд СССР утворює окрему Раду для колгоспних справ, яка має їх контролювати та вирішувати всі питання, що відносяться до будівництва колгоспів.

Стільки постанова Ради міністрів СССР і ЦК ВК(б) з 19. вересня 1946. Як бачимо, закон дуже суворий. Чи матиме він успіх? Чи суворі державні міри проти надужиття у колгоспах можна буде певно здійснити. Ось питання, які мимоволі насуваються, читаючи закон. Дуже повчаючим у цьому відношенні є закон большевицького уряду з 27. травня 1939 р., в якому він теж виступив дуже гостро проти індивідуалістичних змагань колгоспних селян. Оба закони є безумовно вислoвом соціяльно-економічного противенства, що закладене в самих основах будівництва колективного господарства в СССР, і яке стало проявлятись уже в самих початках існування колгоспів, переходило відтак різні стадії розвитку і діє по нинішній день. Тільки в 1939 р. уряд виступав проти індивідуалістичних і центрафуґальних **змагань колгоспних селян,** а закон з 19. вересня 1946 р. виступає ще проти нового свого противника — місцевої **бюро- і технократії,** отже проти верстви, що власне кажучи, була подумана урядом як справжня підпора большевицької системи.

Большевицький уряд дуже енергійно взявся за здійснення постанови з 1946 р. на всій території СССР. Що ж показалося? На основі звітів і контролі надужить за кілька місяців большевицький міністер А. А. Андреєв у своєму докладі на пленумі Ц. К. ВКП (б) з березня ц. р. міг тільки сконстатувати: (як пишуть „Ізвестія" з 7. березня 1947): „На основі звітів і проведеної контролі можна сказати, що деякі области все ж таки **проводять незадовільно в** життя постанову".

Ці слова говорять дуже багато.

Кінчаючи наші зауваження з приводу нових мір большевицького уряду проти надужить в колгоспах слід це відмітити з другого боку: вони стверджують історичну тенденцію розвитку большевицької Росії — кожна політична чи економічна міра скріплює її державний капіталізм, незалежно від того, хоче цього большевицький уряд, чи ні.

Д-р П.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.

НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

2)

Виглядає, що оба будинки належать одному господареві. Перший поверх більшого будинку без вікон у повздовжних стінах, віконця врівень з хідником з півниці. Південну стіну заміняє великі вітрини з товстого шкла, з числом будинку і скромним написом на шклі "GOOD WILL DEPARTMENT STORE". Вхід у крамницю просто з вулиці, під висячим балкончиком другого поверху, над вітрінами чотири великі вікні й шкляні двері на балкончик.

Приміщення крамниці — це властиво простора заля. Коли б так господарям заманулося поприбирати прилавки з товарами, змогло б у ній танцювати пар сто, не менше. Ще й на „джез-бенд", такий, що як затрубить, загуде, — немов хто потягнув одночасно пів сотки котів за хвіст, і вони всі разом заспівали своїми котячими голосами, — місця напевно вистало б. Посередині крамниці три стовпи, під мармур підтримують стелю. Поміж стовпами столи з товарами. Здовж стін численні полиці завалені всякою всячиною, довгі прилавки, дві ваги. Каса у заглибленні, при виході з крамниці, всяке їство від шклом здовж північної стіни з виходом десь до помешкань. На полицях коло каси тютюнові вироби, в різнобарвних, за очи хапаючих пачках, від зеленого-емігрантського „Оґдену", до біло-золотого, буржуазного „Олд Ґуму", сортів за двадцять сигареток і сігарів. З біло-матової стелі звисає вісім електричних жарівок у блідоблакитних абажурах, щоб надто ярке світло не різало очей ні продавцям, ні покупцям. Шість таких жарівок у вітринах. Самі вітрини з середини вдекоровані різнобарвним папером, та переважають сполучення світло-синього з жовтим.

За прилавками увихається дві жіночі істоти. Дебеліща напевно років на три-чотири від своєї товаришки старша, надзвичайно миловидна кароока білявка, середнього росту, добре вже розвиненої жіночої будови, хоч невеличка на зріст, в білій блузці й підперезана білим фартушком по синій спідниці, заквітчана червоною трояндою у буйному, барви дозрілої соломи волоссю. Друга — молоденьке дівча, дитинного вигляду, від білявки трошки вища. Звинно дістають обі з полиць, з під стелі, з якихось скринь і скриньок бажані покупцями речі, звинно записують замовлення, важать, обчислюють. По них видно, обі працюють вже роки у крамниці, набули досвідів, але...

Постатті дівчат взагалі не допасовують до крамничної прози, стичности з рахунками, з ґрішми. Працювати у крамниці їм, а молодшій особливо, ніяк не лицює... Старша, поважніша, досвідніща, уявляє собою тип гарненької, незіпсутої дорослої дівчини, трохи збиточної щебетухи, що потрапить і хворого розсмішити. Їй би ще увійшло, адже кожна людина мусить щось робити, багато жінок чи дівчат часто виконують непосильну їм важку працю, а в крамниці — будь що будь, праця чистіша, лекша. За те молодшій — відповідне місце було б в салоні аристократичних палат, за піяном. Там вона без сумніву, найкращою, дорогоцінною оздобою. Або на сцені — вона зривала б очі видців своєю чарівною постаттю, завойовувала б серця слухачів своїми таланами. На неї подивившися, хочеться вірити, що Бог, чи природа наділили дівча красою і багацтвами душі, як не поскупилися надати неземної краси і чарівної принади її тілові. Щоденне життя не поспіло позначити налетом цю чудову зяву. Буйне русявотемне волосся хвилястим шовком розсипалося по її плечах, зовсім їх закрило. Не втовплялося там, тож обрямувавши невинне дитиняче личко, вилося по обох боках грудей. Маленько неслухнянне пасмо веться над розвиненим трохи не молочно-білим чолом. Вона що хвилі віддуває пасмо з чола, однак воно вперто вертається на своє улюблене місце, зазирає їй у вічи. Дві, від солосся темніші дужки брів, під дужками довгі стрільчасті вії, темні, наче ніч, а в їх тіні... На севрського фарфору білих яблучках посадити дві великих, синіх волошин, між пелюстки всадити по діяманту, набо ще краще — стягнути з неба по зірці. Це й будуть оченята дівчати. Волошки, з зірками в них, іскряться золотавими вогниками в промінях сонця, одуховлені, блискучі. Видаються темними безоднями, коли дівчина відходить в тінь. Не освідомлене своєї чарівної принади, по діточому, невинно й зчудовано поглядають на світ божий. Чар очей збільшує якась неспокійна замисленість, ніби сум. Рівний, трішки задертий вгору носик кидає легку тінь то на одну, то на другу ніжні, біло-рожеві щічки. Дрібне підборіддя з ямочкою, малі, без прикрас, вушка виставляють рожеваті мочки з під хвиль волосся. Чудових ліній біла шийка, кожна дрібненька риска чарівно гармонізує з ледви помітно подовгастим личком.

(Дальше буде).

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В НЮ ЙОРКУ

В неділю, дня 30-го березня в год. 6:30 ввечері відбулося в Ню Йорку в залі Вашингтон Ірвинг Гайскул Шевченківське Свято, влаштоване старанням Обеднаного Комітету Українських Національних Товариств міста Ню Йорку. На програму Свята склались: хорові точки у виконанні Молодечого Хору Ню Йорку і Ню Джерзі під управою Степана Марусевича, сопранове сольо Анни Тростянецької і баритонове Михайла Дикого, промови Юлії Кусий-Добрянської по-англійськи і проф. Миколи Чубатого по-українськи та декламації, виголошені Олександром Бісиком і Софією Демидчук. Під час сольових виступів акомпаніювала на фортепіяні Ольга Ляхович.

Концерт почався — очевидно, зі серіозним опізненням — відспіванням американського гимну. Співав хор і люди на залі, але чому після того оплески? В цілому світі так водиться, що після відспівання гимну ніхто його не оплескує, тільки американські українці ще не всі це знають. Випадок на недільному концерті не був одинокий, бо це повторюється при кожній нагоді. Дивно.

Молодечий Хор під управою С. Марусевича відспівав „Заповіт" (муз. Стеценка) та Леонтовича „Зашуміла ліщинонька" в першій частині і Людкевича-Марусевича „Нині миру есть спасення" та Гайворонського „Україна" в другій частині. У виконанні пісень помітний був великий вклад праці диригента і старання хористів. Хор розпоряджає добрим голосовим матеріялом, в деяких випадках навіть дуже добрим, хоча чисельне відношення поодиноких голосів помітно непропорційне і це відбивається теж на загальному виконанні пісень.

Сопранове сольо Анни Тростянецької, що відспівала „Ой, люлі, люлі", „Хустину", „Ой, не світи, місяченьку" Лисенка то додатково „Защебече соловей" — було найкращою точкою в програмі. А. Тростянецька є оперовою співачкою і, оцінюючи по її недільному виступі, одною з кращих оперових співачок.

М. Дикий, баритон, відспівав „Ой, Дніпре мій, Дніпре, та обіцяв в програмі відспівати Шевченка-Лисенка „Думи мої", але відспівав „Ой у полі верба". Його виступ був, виходило б, припадковий. М. Дикий не є сольовим співаком і він сам, здається, не має до цего претенсій.

Промови були добрі. Ю. Добрянська говорила по-англійськи і було помітно, що свій доклад вона солідно підготовила і цілком добре його виголосила. Проф. М. Чубатий говорив на тему так актуальних і сьогодні слів Шевченка „Мені однаково".

О. Бісик деклямував Шевченків „Кавказ" а Софія Демидчук „Суботів".

На концерті було приявних біля 400 осіб, отже заля в двох третіх світила пусткою. Загальна оцінка концерту — як брати до уваги заангажовані в нім сили — цілком добра. Проте, це Шевченківське Свято насуває багато думок, сумних думок.

Згідно з твердженням „старих людей", в Ню Йорку живе понад 10,000 українських родин, а загальну кількість українців в цьому місті нараховується на 50 до 70 тисяч, оже приблизно стільки, скільки було у Львові за польських часів. Це багато. На Шевченківському Святі було приявних, як сказано, „біля" 400. Це раз.

Друге: Навіть, якщо не брати до уваги поза місцеві артистичні сили, то їх є в самому Ню Йорку стільки і таких, що вони могли б дати вокально-музичну імпрезу першої якості. Вичисляти ці сили немає потреби, бо вони загально відомі.

Шевченківські Свята — як це слушно підкреслив в своїй промові проф. Чубатий — увійшли в українську традицію, стали майже релігійно-містичною потребою українців по всьому світі. Шевченків дух — як це красноречиво сказала Ю. К. Добрянська в своїй англійській промові — врятував український нарід від заглади, запалив його святим вогнем любови і по сьогодні веде його в боротьбі за свободу. З Шевченкових творів можна навчитись плакати сльозами, від яких ворог гине та на яких виростає воля, можна навчитись любити найвищою любовю, зрозуміти найвищу правду, пізнати Бога, стати людьми. Шевченко пророк. Як не святкувати памяті пророка, свого, рідного?

Шевченкові святкування зосереджують в собі всі можливі символи: відродження, культура, політика, боротьба, перемога, все. Шевченківські свята стають — як згадано — загально-національною імпрезою, виявом найкращих українських почувань та ідей, виявом вартости самого народу. Значить, свята повинні бути найвеличавіші під кожним оглядом, як під оглядом продукцій на сцені, так і приявних на залі. В Україні, головно Західній, це вже переводилося. Крім багатьох, так сказати б, регіональних Шевченківських імпрез, одна була збірна, репрезентативна. На ній виступали найкращі мистецькі сили, її давалося в найкращому приміщенні, кожний вважав своїм національним обовязком прийти на цю імпрезу і прийти в найкращому святочному одягу. Шевченківське Свято ставало найкращою імпрезою.

А як було в Ню Йорку? Міркуєш над цим і плакати хочеться. В залі єдиною ознакою, що це має бути Шевченківське свято, був бідненький портрет Шевченка, наче б його з газети витяли. Це прибрали вишиваним рушником, поставили зелену галузку, наверху малий Тризуб а побіч наче згорений жовто-блакитний прапор. Це все.

Людей було біля 400. Чотириста людей на Шевченківському Святі, влаштованому Обеднаним Комітетом. На концерті Донни Гресько в Тавн Голл було... Деж були всі ці патріоти, що їх на Шевченківському святі не було видно, де були ці численні з молоді, де були — не 70, ані 50, ані навіть 10 тисяч українців з Ню Йорку, а тільки бодай одна-однісенька тисяча?

А програма концерту? Чи це мало бути все найкраще, на що нюйорські українці могли спромогтися? Чи справді вже аж так зле з нами?

Нам частинно відомі всі ті трудноці, які доводиться поборювати при організації такої імпрези. Треба з повним признанням висловитися про старання Комітету, про добру волю виконавців імпрези. Але якнайгостріше треба осудити всіх нас разом, всіх нюйорських українців, що зберегли так мало пієтизму для памяті того, що з рабів зробив нас людьми, а бодай показав нам шлях як з рабства вийти в люди. Недільне Шевченківське Свято не дуже переконує, що ми з цих Шевченкових наук і вказівок користаємо, бо тоді й це Свято виглядало б інакше.

Це нас, американських українців, мусів мати в своїй пророчій думці Великий Кобзар пишучи:

Страшно впасти у кайдани,
Умірать в неволі,
А ще гірше — спати, спати
І спати на волі.

пб.

РАДІО.

ПЕРЕДАЧА З ПАРИЖА.

Український Хор у Парижі передаватиме велико-пісні та страсні пісні через радіо на филі 462 метрів в середу, 2. квітня, година 8:30 вечером. Американські українці можуть слухати в годині 3:30 пополудні.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Минулої середи Бил Ліонард, що проводить щоденною програмою під назвою „Диз іс Ню Йорк", з стації WCBS, говорив надзвичайно гарно на тему українських великодних писанок, які припадком побачив у виставовім вікні „Юкрейніен Арт енд Новелті Шап". Його мова буде передана в Юкрейніен Вікли".

Кейт Смит, що теж веде щоденну програму п. н. „Кейт Смит" з цеї самої стації, дякувала минулого четверга по радіо п-нні Марії Клячко за українські писанки, кажучи: „Ніколи не забуду за ці великодні писанки, найкращі, які я колинебудь в життю бачила".

УКАЇНСЬКІ КОЛЬОНІЇ

В АРГЕНТИНІ, УРУГВАЮ І ПАРАГВАЮ

(Закінчення.)

Православні українці в столиці релігійно не обеднані. Частина одвідує служби о. Майки, друга ходить до московської церкви, а деякі одиниці настроені проти москалів і Риму ходять до грецької та сирійської православних церков. В останньому часі вживаються заходи для заложення української православної парафії.

Шкіл і учителів немає. Робилися спроби заснувати при організаціях вечірні школи, але ці спроби не мали успіху через брак засобів для оплати учителів, а почасти через брак кваліфікованих учителів.

Видавнича діяльність не розвинута. Чотири роки тому українська книгарня — „Промінь", вул. Род. Пеня 311, Бс. Айрес, взялася в скромних розмірах до видання книжок і має надію, що ця діяльність себе оплатить. Поза тим від 1935 року видаються календарі при ріжних організаціях.

Організаційне і культурно національне життя української еміграції в Аргентині розвинуте порівнюче слабо. Навряд, чи впливи організацій, церкви і газет обхоплює четвертину всієї української еміграції. Поважна її частина розпорошена по ріжних совітофільських ячейках, та евангельських громадах і московській церкві, які дружно ведуть русифікаційну акцію. Але головна гуща зайнята переважно боротьбою за матеріяльне істнування і до часу не виявляє майже ніякого інтересу до громадських та культурно релігійних справ. Причина цього полягає в тому, що еміграція є занадто свіжою і матеріяльно ще не має тривкого грунту під ногами. Є всі данні сподіватися, що коли поліпшаться матеріяльні обставини, то збільшиться й заінтересовання до громадської справи і пошириться організаційне життя.

Найбільшою і найстаршою організацією є Т-во „Просвіта", засноване в 1924 році. Воно має вже власну домівку в центрі Бс. Айресу. Існують філії на передмістях столиці і на провінції. Де які філії також мають власні домівки. Найкраща з них з власною салею належить філії в Беріссо, де збилася група дуже активних і жертвенних одиниць. Є домівка на передмістю Док-Суд. Минулого року також філія на Валентін Альсіна закінчила будову власного дому.

Другою організацією є Товариство „Відродження", де згуртований більш активний елемент з політичним темпераментом. Це товариство засновалося де кілька років пізніше, як „Просвіта" і в початках мало політичне наставлення, що викликало певні тертя з іншими організаціями. В останніх часах це товариство перейшло на культурну працю. Воно також має декілька філій.

Після вибуху війни в Аргентині повстав „Комітет Аргентинських Українців" який обеднував дрібніщі угруповання при участи кільканадцяти видатніших одиниць. Комітет виник в звязку з подіями в Европі і мав переходовий характер. В квітню біж. року він доповнився представниками від українських організацій всіх 3-ох країн положених при ріці Ля Пляті і перетворився в „Обеднаний Комітет Українців Аргентини, Парагваю і Уругваю". Він ставить метою своєї діяльности посильну допомогу українському народові в творенню незалежної держави.

В порозумінню Комітету з „Відродженням" і церковними та іншими організаціями зістав створений „Український Комітет Допомоги Жертвам Війни" акредитований при Аргентиському Червоному Хресті, який ставить своїм завданням допомогу збігцям і депортованим українцям в Европі і провадить працю в контакті з подібними установами в інших країнах.

В Аргентині виходять три українські тижневики майже однакового змісту. Ними є „Українське лово" орган „Просвіти", „Наш Клич" орган „Відродження" і „Перелом" орган Комітету Аргентинських Українців. Тими силами, що маються в Аргентині, далосяб створити один поважний і змістовий тижневик, який міг би мати солідну матеріяльну базу для свого існування. Але для переведення цеї справи ще не прийшов час.

Інтелігенції з повною освітою в Аргентині мало. Є десятків два інженірів з Праги. Більшість з них є зайнята своїми матеріяльними справами, розсипана по території і слабо реагує на громадські потреби. Наколи б було більше духових робітників — священства, учителів, лікарів, письменників, то далося б обеднати в якесь ядро також і технічну інтелігенцію. Але для їх існування ще немає матеріяльних підстав. Справа стоїть так, що священики, кооператори, купці, учителі могли б створити для себе підстави існування, бо поле для попису для них є в численній еміграції. Але вони по прибуттю були б змушені перейти через таку саму чорну біду, через яку переходить кожний колоніст, поки він викорчує ліс на свойому участкові і збере перший врожай.

В сусідній з Аргентиною республиці Парагваю українська колонізація почалася десь коло 1925 р. В сучасний мент там є коло десятка тисяч українських колоністів, які розселилися переважно в колоніях Нова Волинь, Фрам Сяндова, Уру-Сапукай, Коронель Богадо і інші в околицях Енкарнаціону. Парагвай з простором в 450 тисяч клм. кв. майже дорівнює Україні і має населення всього понад один міліон душ і міг би прийняти велику еміграцію, але підсоння хоч і здорове, але не дуже сприятливе через жару. Бракує доріг і край економічно ще слабо розвинутий.

Українська еміграція в Парагваю сидить виключно на землі. Промисл і трогівля розвинуті слабо.

Там існує „Просвіта" з кількома філіями.

В Уругваю також є декілька тисяч українських емігрантів. В столиці Монтевідео існує промисловість, є заробітки в місті, і там є щось коло двох тисяч українців, переважно бойків. Там існує „Просвіта", яка має свою, хоч ще й не закінчену, але власну домівку, при вул. Д-р Пуґналіні 1909.

Колоністи, що осіли на землі, скупчені в околицях міст Пайсанду і Салто. Умови життя і господарки є більш менш такі самі, як в Аргентині.

Масовий вїзд емігрантів до Аргентини закритий. Приймаються лише індивідуальні прохання від хліборобів і викваліфікованих технічних спеціялістів. Ті прохання приймають консули в Европі і пересилають до Дирекції Еміграції на розрішення. Коли заінтересований має в Аргентині кревних чи приятелів, які вистарають йому контракт на працю, то дозвіл на вїзд видається порівнюючо легко.

Парагвайський уряд одкрив масову іміграцію для хліборобів з вимогою, щоб селилися по колоніях, при чому для поселення не зроблено поза розміренням землі на участки майже ніяких приготовань. Для українців на старання Допомогового Комітету приобіцяна навіть спеціяльна квота в 100 тисяч душ. Масовий наплив прохань поставив перед урядом питання, як тих людей розмістити, наколи вони нахлинуть без плану до країни, і в цій справі заходять якісь зміни та робляться деякі приготування.— („Бюлетин Українського Допомогового Комітету" в Аргентині).

А. Білопольський.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА.

В справі організації й добра У. Н. Союзу.

Минулого місяця наш 85 відділ отримав з головної канцелярії У. Н. Союзу відозву, щоб місцеві урядники старалися придбати більше членів до У. Н. Союзу. Відозва каже, що минулий місяць був найменш видатним в організуванні членів за останніх 11 років. По перечитанні зазиву прийшла мені на гадку XXI. конвенція Союзу в Питсбургу, коли то відділові делегати забирали слово і домагалися від Гол. Уряду різних полекш при організуванні членів. Показується, що Гол. Уряд своє зобовязання виконав: маємо нові грамоти, як для старших, так і для дітей, отже є з чим піти поміж людей. Рік минає від часу конвенції, а якось не можна заввважати, щоб делегати й секретарі виконали своє зобовязання супроти Союзу й супроти громадянства. Це значило б, що в нас добрий запал на словах, а як прийдеться ділом показати наш запал, так його бракує.

Не кажу, що всі такі. От наш відділ придбав таки сім членів, а є такі, що можуть повеличатися більшою працею. Це можна пізнати з місячних звітів Гол. Рекордового Секретаря. Там можна пізнати роботящість кожного відділу, чи його уряду. Але назагал вийде, що дуже малий приріст у членстві У. Н. Союзу, бо є такі відділи, в яких число членів упадає.

А як би так взяти гурт-нагурт і сказати: Є в нас 400 Союзових відділів. Як би так приєднати лише по 3 (три) члени до кожного відділу, то Союз дістав би 1,200 членів. А так прийшло лише 949 членів, отже виходить дуже малий приріст у нових членах.

Якраз нові поліси, тобто від припадку, повинні бути заохотою при організаційній праці. Наведу один приклад: Приходжу до члена, що платить річно $13,86 від $1000 поліси на виплат через 20 літ. При цій нагоді говорю йому про полісу на обезпечення від припадку, яка коштує лише 14 ц. більше. Член радо згодився, а потім ще підписав заяву на другу тисячку. Його 18-літній брат слухав цеї розмови і заявив: „Впишіть і мене на $1000 і від припадку". І я його вписав. І так маю з одного вже два нові члени.

Так само і з молоддю. Є такі родини, що їх усі діти в У. Н. Союзі, але є такі, що пішли деінде. Треба їм звернути увагу на користі в нашій організації і пробувати дати їм ще наші поліси. Маємо аж 6 кляс, то є з чого вибрати, лише треба з цими полісами запізнатися. Як дитина прийде до своїх літ, то вона сама собі вибере опісля старшу полісу.

Є ще багато таких відділів, де нема молодечих організацій, отже є нагода до праці для секретарів. Тому, що Екзекутива старається вислати молодих організаторів, то праця буде облекшена, по місцях.

Все те я пишу лише на пригадку Делегатам і Делегаткам про їхні добрі слова на конвенції з зазивом, щоб перемінили слова в діла!

О. Костюк, дел. від. 85 і окружний касієр.

PROFICIENT AT NEW HOBBY

American Red Cross Photo

Red Cross arts and skills instructors in military hospitals teach patients new skills which may later prove remunerative to them. Here a living model poses for a class. Painting in oils has proved highly popular.

ЩО ПИШУТЬ?

РАДОЩІ Й СМУТКИ ТАБОРЯН.

(З листу з 7-го лютого 1947 в таборі в Австрії до родини в стейті Ню Джерзі).

Сьогодні прийшли так довго вижидані пакунки. Не знаємо, як маємо Вам дякувати, бо в пакунках ми дістали більше, ніж ми самі сподівалися. Моя жінка дуже захоплена й тішиться як мала дитина Вашими дарунками. У нас під теперішню пору дуже важко за такі речі... Пакунки прийшли цілі й неушкоджені... Ждемо лише часу, щоб ми могли Вам віддячитися за Ваше добро.

Крім того прошу Вас, пришліть мені 240-250 штук папіросів, не більше. Такий пакуночок пускають без мита, але треба написати по німецьки "LIEBESGABE". Папіроси тут як гроші: Їх можна виміняти за харч у селян. Такий пакуночок іде скоро, як лист, але можна вислати лише раз на місяць.

Я бачу, що у Вас є українська газета і то добре редагована. Та одна стаття про большевицьких агентів, що то баламутять наших людей, була дуже добра. Хай ідуть ті агенти самі до червоного раю, то самі побачуть, що це таке. До сусідного табору приїхала була недавно большевицька пропагандивна комісія й заохочувала людей вертатитя в рідні сторони. Показували фільми з колгоспів з того „раю". Люди кинулися на большевиків і хотіли їх вкаменувати, аж англійці мусіли людей успокоювати. Щойно під їх охороною большевики втекли і вже більше не показувалися.

Один знайомий моеї жінки приїхав сюди з большевицького полону й оповідав про страшні відносини в сьогоднішнім російськім царстві. Каже, що між полоненими ведуть курси в комуністичнім дусі, а такі, що покінчили ці курси мають бути пропагандистами большевизму. Така то метода большевиків. З Вашої газети бачу, що у Вас є багато українських підприємств...

ПОМЕР ОДИН ІЗ СТОВПІВ ДАВНЬОГО МОСКВОФІЛЬСТВА.

У місцевості Колдейл, у стейті Пенсилвенія, помер від удару серця підчас церковного богослуження в „русскій" православній церкві Ілля Борух в 76 році життя, в понеділок 24. лютого 1947, як звідомляє москвофільська „Правда" з 26. березня. За відомостями цеї газети покійний походив із с. Вільшаниці Великої, повіту Золочів, Західна Україна, а до Злучених Держав прибув в 1902 році. Свою карієру дяка почав в Ленсфорд, одначе швидко попав у спір з громадою на тлі релігійнім, бо був ревним прихильником російського право-й цареславія. Не диво, що з прибуттям україньско-катол. єпископа Сотера Ортинського покинув цю церкву й зорганізував серед лемків у Колсдейл свою церкву, при якій втримався аж до кінця. Старша українська генерація ще памятає його завзяту боротьбу в Америці проти всього, що мало лише якунебудь українську закраску.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

І. Сидор, Асторія, Л. Ай. — У Вашому звідомленні з коляди на скитальників, надруковану в 71. числі „Свободи" в 27. б. м. справді помилково пропущено таких жертводавців: по $5: С. Антонишин, Гр. Кук, А. Дацишин; по $2: М. Якимецька та Г. Василик.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Місячні збори Тов. Любов, від. 370, відбудуться в неділю, 20. квітня, зараз по Сл. Божій, в салі церковній, 127 Парк ул. Просимо родичів, котрі мають діти записані до Союзу, прийти і заплатити вкладки, бо секретар не буде далі платити зі своеї кишені. Діти, належучи до діточої кляси, котрі не заплатять своеї вкладки цього місяця, будуть суспендовані. — За уряд: П. Воляник, В. Колисняк і В. Гіна.

МОНЕСЕН, ПА. — Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 6. квітня, в год. 2. по обіді, в українській гали на 2. вулиці 213 Скупмекер евеню. Тільки сего місяця неділя спізнена, тому, що наш Великдень припадає на слідуючу неділю. Проситься членів платити свої місячні вкладки, бо хто не заплатеть, то за такого члена не будемо висилати розмету. За уряд: — М. Коваль, предс.; М. Кущ, секр. кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. 301, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 6. квітня, в год. 12:30 попол., в галі Укр. Прав. Церкви, св. Володимира, при улицях Оклей і Кортез. Просимо довгуючех членів прийти на збори і вирівнати свої залеглі вкладки. — Т. Кошипський, предс.; В. Риза, секр.-кас.; П. Гуцуляк, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє, що місячні зборе відбудуться тиждень скорше з причини Свят. Збори припадають на наш Великдень, 13-го квітня. Скликується збори на день 6. квітня. Просимо членів, прийти і вирівняти свій довг. Збори відбудуться в У. Н. Домі, в 1. год. попол. — За уряд: М. Задерецкі, предс.; С. Морозович, секр.-кас. І. уЖк, рек. секр.

АМБРІДЖ, ПА. — Цимповідомляємо всіх членів від. 276, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. квітня, тог в год. 2. попол. Причина перенесения зборів на 20. квітня є та, що на 13. квітня препадають Великодні Свята. Також напоминаємо члінів, щоб вирівнали свої залеглі вкладки, бо впротивнім разі стратять дивіденди, як тако просимо членів, щоб вписале свої діти До Союзу. — М. Фук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Українське Зап. Тов. св. Володимира, від. 130, подає до відома, всім своїм членам, що перші Квартальні збори відбудуться в суботу, 5. квітня, в год. 8. вечером, в домі 33 Іст 7. вул. Обовязково є, щоби всі члени явилися на тих зборах. БРуде звіт за перший квата і інші важні справи до вершення. Проситься прийти на час. — За уряд: Й. Марків, пгредс.; М. Кравчук, кас.; К. Коваль, фін. секр.; І. Серединський, рек. секр.

ГЕМТРАМК, МІШ. — Отсим подаємо до відома членам і членкиням Тов. ім. М. Шашкевича, від. 94, що трикварталыні збори відбудуться в неділю, 6. квітня в гали де звичайно, точно в год. 1:30 попол. На тих зборах буде звіт контрольної комісії. Обовязком кожного члена і членкині прейти на ті збори, та вислухати звіту про те, як ми поступили вперед за три місяці, як також просимо привести знакомих, щоби вписати до У. Н. Союзу і Тов. В лучності сила нас самих! За уряд А. Патра, рек сер.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Квартальні збори Тов. Зап. Софи, від. 367, відбудуться в неділю, 6. квітня, в год. 1:0 попол в галі церковній. З причини, що збори припадали на сам день Великодних Свят, тому переноситься одну неділю скорше і просимо всіх членів прийти на ці збори. Багато справ буде до порішення і контроля здасть справоздання за 3 місяці. Просимо членів вирівняти свої вкладки. Обовязком нас всіх приєднувати нових членів. Вписуймо своїх дітей, внуків, кревних та знакомих до Союзу. Урядники повинні належати до Союзу зі своїми родинами. — За уряд: А. Бабій, предс.; Т. Песко, кас. Р. Дмитрів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що наші збори відбудуться в неділю, 6. квітня, в год. 1-шій попол. в Укр. Амер. Клюбі, під ч. 2965 Капендер вул. — П. Андрушків, скр.

ПОШУКУЮТЬ

Унятович Петро, на скитальщині в Европі пошукує: **Михайла і Марію Качмар, і їх дітей Анну та Стаха,** з с. Береги Новім, Самбірського пов. і **Фруску Созанську** з тогож села. Прошу писати на адресу: 73,-
Peter Uniatowicz № 116642
D.P. Camp 245 U. T. Linfort
Cs. Duesseldorf, Brt. Zone, Germany

ДЕ Є АНДРІЙ ФЕДОРІВ?

Пошукую сина бого брата **Андрія Федорів,** з села Гранки-Кути, пов. Бібрка, має десь перебувати в Німеччині, або де на скитальщині, хто би з бувших скитальців знав що-небудь про него, прошу написати до мене за що згори дякую. 73
MICHAEL FEDORIW
331 Hinsdale Street
Brooklyn 7, N. Y.

Д-р ІВАН ХИМКА зі скитальщини в Німеччині пошукує свою сестрінку
ЮСТИНУ ДАНИЛЮК,
жила в Manchester, N. H. Інформації слати до:
H. DIDOCHA
146 William St., Newark 2, NJ.

Пошукує: КАТЕРИНА ХОМІЧ, замужна **Шмігулян** своеї сестри **Анни Аромiч** замужна **Максимович** з с. Конюшки пов. Рудки. Маю лист з краю. Зголоситись до: 76-8
Mrs. Justyna Wereszczak,
R 1, Richfield Springs, N. Y.

ПОШУКУЮ СТОГО БРАТА ЮРКА ЛЕМІК.

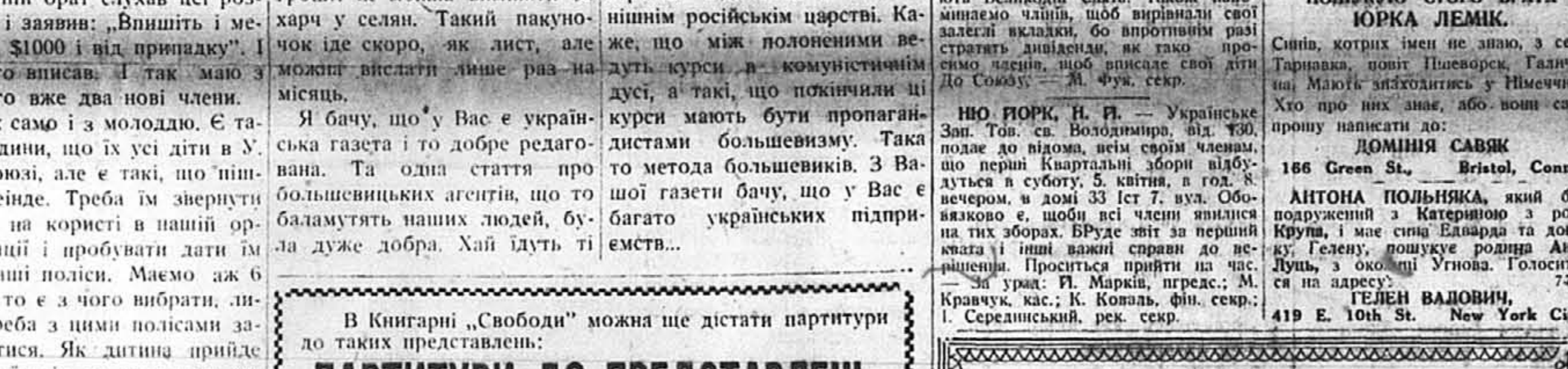
Синів, котрих імен не знаю, з села Тарнавка, повіт Пшеворск, Галичина. Мають знаходитись у Німеччині. Хто про них знає, або вони самі прошу написати до:
ДОМІНІЯ САВЯК
166 Green St., Bristol, Conn.

АНТОНА ПОЛЬНЯКА, який був подружений з **Катериною** з роду **Крупа,** і має сина Едварда та доньку, Гелену, пошукує родина **Анна Луць,** з околиці Угнова. Голоситися на адресу: 77-
ГЕЛЕН ВАДОВИЧ,
419 E. 10th St. New York City.

Ч. 1570. Проти всіх перепон.

Наче вправний нурець Тарзан кинувся на землю.

Коли вже здавалося, що він мусить згинути, Тарзан вхопився нижчої галузі...

...і з розмахом вскочив посеред опорожного страхом племені.

В одній хвилині Брави наставив пистолю до нього.